

JOSEF KOBR

(9. 9. 1920, Kladno – 10. 5. 1999, Ostrava)

Jeden z největších komiků a nejoblíbenějších herců své doby se narodil 9. září roku 1920 v Kladně. Po maturitě byl roku 1939 přijat na Vysoké učení technické v Praze, sotva započaté studium však přerušila okupace, a tak je musel ukončit. Mohl ho ovšem vyměnit za herectví, a díky této skutečnosti získalo ostravské publikum nezapomenutelnou osobnost hudebního divadla. Prvních hereckých zkušeností se mu dostávalo na cestách; společně se Zdenkou Sulanovou a Rudolfem Hrušínským projížděli roku 1940 různá místa republiky a přinášeli lidem ve válečné době divadelní radost. Úplně poprvé se představil v inscenaci *Kotmelce mládí*, v níž s Rudolfem Hrušínským alternoval. Už o pouhý rok později ale odešel do ostravského angažmá.

Foto Jarmila Podbierová

„V hromádce mých zažloutlých fotografií z dětství na Kladně byste marně hledali takovou tu obvyklou. (...) Můj strýc fotoamatér mi pořídil, když mi bylo dva a půl roku, snímek na svou dobu přímo průkopnický. (...) Sedím na stoličce, na očích mám babiččin cvikr a před sebou noviny. Mám tu fotku tak dobře schovanou, že zkrátka nevím, kam přišla.“

První rok života
Foto soukromý archiv Dagmar Koberové

Portrét Foto archiv NDM

V ostravském divadle pak od roku 1947 strávil téměř půl století, a ačkoliv hrál i v činoherních a muzikálových inscenacích, svůj život zasvětil operetě. Ztvárnil na dvě stovky rolí, ale převládaly především ty komické, a tak není divu, že se vždy nejčastěji vzpomíná na jeho nezapomenutelného popeláře Doolittla v muzikálu *My Fair Lady* (1967 a 1990), Vodníka Čochtana v *Divotvorném hrnci* (1949 a 1979), ševcovského tovaryše Knejpa ve frašce *Lumpacivagabundus* (1982), a asi úplně nejvíce na dobrého vojáka Švejka ve stejnojmenné inscenaci (1976). Celkem patnáctkrát se pustil i do režie operetních inscenací – shodou okolností to v případě první (1950) i poslední (1988) režie byl Straussův *Cikánský baron*.

„Nevím, čím se to stalo. Když Němci zavřeli vysoké školy, toulal jsem se po pražských divadlech. (...) Jednou přijel šéf ostravského operního souboru Jaroslav Vogel, krátce na mne koukl při představení v pražské Uranii a nechal mi vzkaz, že by mne do Ostravy přijal (samozřejmě ne do operního souboru). A protože jsem tu měl četné příbuzenstvo z babiččiny strany, nijak jsem se Ostravy neostýchal.“

Jenže než se roku 1947 usadil v Ostravě opravdu na trvalo, vystřídal ještě několik divadelních angažmá. Jeho první stálou scénou bylo divadlo Uranie v Praze-Holešovicích, mezi léty 1943–1947 působil na jevištích Městského divadla v Kladně, Zemského divadla v Brně a divadla v Jablonci nad Nisou.

S kolegy na zkoušce inscenace *Margareta* (1941) – zleva Matylda Brabcová, Růžena Jančová, Karel Uhlíř, Lída Slaná, Josef Kobl
Foto archiv NDM

„Ostravská opereta válečných let, to byla éra Adolfa Minského, Karla Třebického, Lídy Theimerové, Lídy Slané a dalších talentovaných umělců, kteří tvořili výtečnou partu na scéně, v šatně i mimo divadlo.“

S Adou Minským v inscenaci *Grandhotel Riviera* (1941)
Foto archiv NDM

„Opereta to nakonec vyhrála, je v ní přece jenom víc legrace. A v té jsem se odjakživa cítil jako ryba ve vodě.“

První angažmá v ostravském divadle
Foto soukromý archiv Dagmar Koberové

„Že jsem tu zůstal tak dlouho? Jednak jsem tu už od počátku dostával pěkné role, o nic jsem se nemusel brát, na vyvěšovaná obsazení nových inscenací jsem se nechodil dívat s obavou, jestli tam moje jméno bude, ale jen se zvědavostí, jakou roli budu hrát. (...) Publikum si mě oblíbilo, tak proč bych měnil? Už v mládí jsem měl takové heslo, že je lepší dělat kapitána na malém člunu než posledního lodníka na velké zaoceánské lodi. A taky jsem tady, v Ostravě, prožil všechno své štěstí. Manželství, rodina, děti, vnuci. A tak jsem prostě pořádně tu a jsem tu rád.“

Kobl jako režisér při zkoušce tehdy neúspěšnější inscenace operního souboru *Perly panny Serafinky* (1985) – Jan Drahovzal, Janka Hošťáková, Josef Kobl, Hana Hradilová, Helena Riehsová
Foto Josef Hradil

S Vladimírem Brázdou, další populární osobností ostravské operety, se nesetkávali pouze na divadelních prknech, ale i při různých přátelských sportovních utkáních. Jedním z nich byl i tradiční zápas na ledové ploše mezi herci (Teatros dos Ledos) – novináři (Nonparellos): „Byla to docela obstojná veselohra, jako vystřižená ze zlatých časů filmové grotesky. Hrál jsem v prvním útoku s dirigenty Brázdou a Kuchinkou a na zádech se nám skvěla jména tehdy slavných Kanadánů bratří Warwicků. (...) Dvanáct tisíc návštěvníků na to dlouho vzpomínalo.“

Josef Kobr s Vladimírem Brázdou při zkoušce inscenace *Orfeus v podsvětí* (1981)
Foto Josef Hradil

„Skutečný profesionalismus vnesl do této záslužné činnosti divadelní fotograf František Krasl. Často jsme ho s pořítkem pozorovali, jak se nenápadně pohybuje po scéně, a divili se, co všechno s těmi aparáty na krku vyvádí. (...) Nerušil, nikomu nepřekážel a přitom uměl zachytit ten nejlepší okamžik, ten pravý výraz tváře.“

Josef Kobr s divadelním fotografem Františkem Kraslem
Foto soukromý archiv Dagmar Kobrové

„Všechno, čím herec na scéně žije a dýchá, je více nebo méně spojeno s jeho rodinným zázemím.“

Josef Kobr se svou manželkou na fotografii ze svatby
Foto soukromý archiv Dagmar Kobrové

Při natáčení v televizi se potkával také s kolegy z divadla, třeba s Kostou Holubářem (první zleva) nebo Vladimírem Brázdou (druhý zleva)
Zdroj CT TS Ostrava

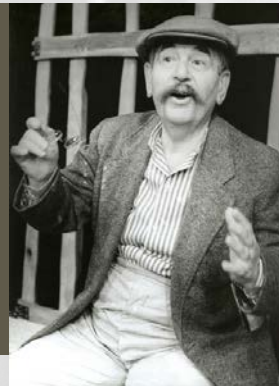

Josef Kobr byl jedním z nejpobulárnějších herců své doby, byl obdařen velkým smyslem pro humor a vypravěčským talentem. Vystupoval v televizi, rozhlase i filmu, v dobách své největší slávy se bez něj neobešly ani televizní a silvestrovské zábavy.

Cestoval často – nejen s operetním souborem, ale například i na pozvání pracovníků ostravských podniků. Rád vzpomínal na zájezd do města Palasovky v oblasti tehdejšího sovětského Kazachstánu.

K filmu se poprvé dostal díky epizodní roli závodníka ve filmu *Dědeček automobil* (1956), největší popularitu mu však přinesla komická postava svérázného kapelníka hornické dechovky Leopolda Juřici v Dietlově seriálu *Dispečer* (1971). Naposledy se pak na plátně objevil v okupační komedii *Stůj, nebo se netrefím* (1998). „Lehkou mizú“ propagoval po celé republice. Jezdil bavit diváky z vlastní estrádní skupinou, ve které byl vynikajícím konferenciérem a bavičem. V letech 1981–1987 pak své letité zkušenosti s ostravskou operetou uplatnil i jako šéf souboru. V angažmá působil oficiálně až do roku 1989, ale ještě několik let poté byl stále jako emeritní člen obsazován do menších rolí. Jeho poslední rolí byl divadelní sluha v operetě *Dvě srdce v třičtvrtěm taktu* (1995).

„Jsou okamžiky, kdy se bojím, že už je to naposled, co se líčím, že už je to moje poslední role. Je to trochu jako u cirkusového koně: stojí si ve stáji se svěřenou hlavou, ale jen co se ozve hudba, jen co se rozhrne červená oponka a jen co se rozzáří světla, zvedne hlavu a vydá ze sebe všechno, co v něm je. A pak vyjde z manéže, zase svěsí hlavu a čeká na další podobný okamžik. Pořád mám naději, že se splní ten sen, který jsme jednou snili s Kostou Holubářem, že spolu pro Ostravu v roce 2000 uděláme na náměstí estrádu, zazpíváme tam Ostravákům České panenky, i kdybychom přitom mohli třeba už jen sedět.“

S laskavým humorem ztvárnil hornického důchodce Dědu Obrázka, do jehož poklidného života zasáhne bouřání kolonie (*Chlapi jako obrázek*, 1987)
Foto Josef Hradil

Svůj velkolepý plán uskutečnit nestihl. Zemřel po těžké nemoci dne 10. května 1999 ve věku nedožitých 79 let.

Dívčátko z kolonie (1942) – Josef Kobr (Bohuš Káňa, kapelník) s Matyldou Brabcovou (Štefka)
Foto archiv NDM

Noc v Bendkách (1955) – jako Pappacoda
Foto František Krasl

„Mám Italy rád a hostinské zvlášť, jsou mi bůhví proč blízcí. Snad jsem ty sympatie zdědil po jednom svém strýčkovi, který vařil u kočovně společnosti.“

„Hrál jsem tam Itala, hostinského Hanibala Ciarettiho. Byla to krásná role.“

Když je v Římě neděle (1964) – jako Hanibal
Foto František Krasl

Ostravská opereta nastudovala v roce 1942 novinku skladatele Rudolfa Kubína, operetu *Dívčátko z kolonie*, která se stala nejúspěšnější válečnou inscenací. Po téměř 30 letech, v roce 1971, její původní téma použil Jaroslav Dietl pro jeden z prvních televizních seriálů *Dispečer*, ve kterém Josef Kobr svým nezaměnitelným způsobem ztvárnil hlavní roli kapelníka hornické dechovky Juřicu.

*„...ten kluk Šipovic hrál dětskou roli v operetě Vojín královny Madagaskaru...
A jak hrál! (...) Karlík prokázal obdivuhodnou pohotovost, kázeň a vtip, choval se na jevišti přirozeně, jako by se tam narodil.“*

*Vojín královny Madagaskaru (1958) – jako Saturnin Mazurkevič s Karlem Šipem ml. (Kazík) Foto František Krasl
Orfeus v podsvětí (1960) – uprostřed jako Jupiter Foto František Krasl*

„Ale ze všech nejmilejších je mi opivněná, oviněná, ošampříčkovaná a přesto moudrá a lidská postavička ševce Knejsa z Nestroyových Lumpacivagabundus. Miloval jsem tu roli tak vroucně, že jsem se s ní pokaždé mazlil jako s milovanou bytostí. Provokovala mě k neustálému cizelérovaní.“

Netopýr (1961) – jako Frosch Foto František Krasl

„Jak říkám, vyprávění téhle sorty vtipů (píjáckých anekdot, pozn. red.) mi tak trochu pošramotilo pověst. Ale také režiséri mě brzy začali považovat za obzvlášť způsobilého pro postavy se zarudlým nosem. Hrál jsem je s chutí. Třeba vojína Loriota v Mamzelle Nitouche nebo vachmajstra Frosche v operetě Netopýr.“

Perly pany Serafinky (1966) – Zdeňka Poláčková (Baruška), Josef Kobr (Blažej) Foto František Krasl

My Fair Lady (1967) – uprostřed jako Alfréd Doolittle Foto František Krasl

„Ať žijí přebrepty! (...) Podařilo se mi pěkně opepřit duet s Barčou v okamžiku, kdy ve mně zpíval lásky hlas: Sálám jako pec – viz, Barčo, přeci! Zněl původní text. Moje vyznání zaznělo jako Holka modrooká, zkomolená tou známou záměnou samohlásek: Sálím jako pac – viz Berčo, přic...“

„Pěstovat vhodný sport je pro každého herce, pro jeho fyzickou kondici velice důležité. Takový operetní mladokomik musí být doslova k neutahání. Vzpomínám si, co jsem se od sedmačtyřicátého roku, kdy jsem přišel znovu do ostravského divadla, nahopsal různých takzvaných nachtanců a speciáltanců.“

„Vždy jsem si zakládal na tom, jak umím proměňovat svůj obličej maskou. Diváci mě často ani nepoznali, dokud jsem nepromluvil.“

„Posadili mi na hlavu paruku vyrobenou z dřevěných hoblin, která k charakteru té komedie ohromně patřila a navíc mě svou křehkostí nutila k opatrným „šlechtickým“ pohybům.“

Madame Favart (1961) – jako Markýz Bamboulon de Pontablé s Liběnou Astrovou (Marianne J. Favartová) Foto František Krasl

Lumpacivagabundus (1964) – Otakar Viktorin (Jehlička), Josef Kobr (Knejsp), Karel Šíp (Klížek) Foto František Krasl

„S Kostou jsme často účinkovali na estrádách ostravské tělovýchovné jednoty NHKG. Naše zkratka KOHO byla dost populární...“

Golem (1965) – jako Pavel Popel z Lomnice nad Popelkou s Kostou Holubářem (Prokop Prach z Prachatic) Foto František Krasl

Divotvorný hmeč (1979) – jako Vodník Čochtan Foto Vladimír Dvořák

Josef Kobr si zahrál i v několika hudebních komediích V + W + J, a když se připravoval poprvé na roli Čochtana, s Janem Verichem se osobně setkal: „Jel jsem tehdy v roce 1949 poprosit Jana Vericha o jeho vodnická extempore, která v textu hry chyběla. Ochoťně mi je dal a já měl tolik drzosti, že jsem ho požádal o dovolení přidat nějaká svoje (...). Nic nenamítal.“

„Co voni smíchem, to je moje.“

Zlatá paní mistrová (1956)
– Růžena Jančová (Porcinkula),
Josef Kobr (Rytíř Honimír z Bříchopasu)
Foto František Krasl

„Často jsem hrával v pohádkách, mám nade všechno rád dětské diváky. Hrát pro děti je něco docela jiného než pro dospělé. Reagují mnohem spontánněji, když je nudíte, klidně si povídají mezi sebou, jako byste přestali existovat. A to je pro herce ta nejhorší kritika, jakou znám.“

Rose Marie (1988)
– Josef Kobr (Bill Ovečka)
s Petrem Millerem (Herman)
Foto Josef Hradil

„Když někdo chce slyšet krásné zpívání, jde zpravidla do opery – v operetě chce vědět, oč jde v textu.“

Drak je drak (1963) – František Bydžovský (Magistr), Kosta Holubář (Náčelník padácho mostu), Josef Kobr (Smídna), Karel Šíp (Purkmistr)
Foto František Krasl

„Hvězd na večerní obloze přibývá a loď komediántů bude zanedlouho spouštět kotvu.“

Pani Marjánka, matka pluku (1990)
– Zdeňka Babrajová (Marjánka),
Josef Kobr (Učitel Vorlíček)
Foto Josef Hradil

„Je to neobyčejná věc, může-li člověk zasvětit všechna léta povolání, jež má rád...“

Poslední rolí Josefa Kobra byl divadelní sluha Weigl, kterého ztvárnil s opravdovou chutí nestárnoucího nestora ostravské operety.

Dvě srdce v tříčtvrtečním taktu (1995)
– jako divadelní sluha Weigl
Foto Josef Hradil

Sugar (Někdo to rád horké) (1993)
– Václav Morys (Jerry, později Dalné),
Josef Kobr (Sir Osgood Fielding)
Foto Josef Hradil

Kvočka seděla na vajíčcích a jak tam vedle skládali ty bulety, tak se čtyry zakulily pod tu kvočku. A víte, co se stalo? Kvočka vyse-děla osm malých kuříček a z těch čtyřech vajíček, co byly černé, vyskočili tři malí havíře a jeden štajger!

Starostlivý Skot povídá manželce: „Poslyš, Mary, náš Roger už třetí den cucá ten bonbón, co jsme mu dali k narozeninám. Neměl bych mu ho už vybalit z papírku?“

Potkají se dva a jeden povídá: „Človče, to je drahota – já dneska platil za oběd dvanáct korun a s pivem devadesát šest padesát!“

„A tuhle znáte?“

Slavný německý dirigent přijel hostovat s českým symfonickým orchestrem a přivezl si vlastní notový materiál. Při zkoušce si všiml, že muzikant u bicích láme přes koleno triangel. „Was machen Sie denn eigentlich?“, zeptal se udiveně. „Co bych dělal,“ povídá ten chlapík. „V notách je napsáno: Ohne triangel. Tak ohýbám.“

Tři Angličanky, manželky náruživých lovců, seděly v chládku na kraji džungle a háčkovaly. Najednou se za nimi rozhrnuly bambusy a objevil se statný gorilí samec. Popadl tu krajní a zmizel s ní v džungli. Dvě zbývající Angličanky háčkovaly klidně dál. Po chvíli se jedna podívala na tu druhou a podotkla: „Co na ní vidíš?“

V dokonale' úctě
Josef Kobr.